

A Tale of Two Bags: Is Judaism Meant to be Difficult?

פרקי אבות – פרק ו' שבועות, תשע"ח

1) ישעיה – פרק מג, פסוק כב

וְלֹא אֶתִי קָרָאתָ יַעֲקֹב, כִּי יַגְעֶתָ בִּי יִשְׂרָאֵל.

2) שם משמואל – פרשת ויקרא, שנת תרע"ו

המגיד מדובנא ז"ל פירש על פי משל לסוחר שבא מן הדרך וחבילתו אתו, ואמר לסבל להוליך לו חבילתו לביתו, וכשבא לביתו תבע ממנו הסבל שכר גדול ואמר שמגיע לו שכר גדול באשר המשא הי' גדול וכבד, וענה לו הסוחר: א"כ נראה שנתחלפה לך חבילתי במשא אחר שהרי חבילתי היתה נקי' וקלה א"כ לא את חבילתי נשאת כלל, כך אמר הש"י לישראל אם יגעת בי הרי נראה שלא אותי קראת כלל, ודפח"ח.

3) סוף ברייתא של קנין תורה¹

כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לא ברא אלא לכבודו שנאמר "כל הנקרא בשמי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו וְצִרְתִּיו אֶף עֲשִׂיתִיו" (ישעיה מג, ז) ואומר "ד' ימלוך לעולם ועד" (שמות טו). רבי חנניה בן עקשיא אומר רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות שנאמר "ד' חפץ למען צדקו וְגִדִיל תּוֹרָה וְיִאֲדִיר" (ישעיה מב, כא): סליק ברייתא של קנין תורה

4) רש"י²

רבי חנניא בן עקשיא אומר וכו' - לא אמר למילתיה גבי מס' אבות, אלא במס' מכות באלו הן הלוקין, ולפי שיש בה סיום נאה, נהגו כל העם לאמרה בסוף כל פרק ופרק, לפי שאין אומרים קדיש על המשנה אלא על האגדה, דאמר מר [סוטה מ"ט] [עולם אמאי קא מיקיים? אקדושה דסידרא] ויהא שמיה רבא דאגדתא...

5) בת עין – פרשת בחקותי (רבי אברהם דב מאווריטש ז"ע) [1760-1840]

...אמר רבי חנניא בן עקשיא רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות וכו' פי' לזכות מלשון זיכוד, שיהיו ישראל זך ונקי, לפיכך הרבה להם תורה ומצות ועל ידם תיכף ומיד יזדככו כמאמר הכתוב "כָּל אֲמֶרֶת אֱלֹהִים צְרוּפָה" (משלי ל, ה), פי' שהקב"ה מזכך ומצרף את ישראל על ידי אמרותיו שהם תורה ומצות, שע"ז יגיע לבחינת יראה באמת ולבחינת אהבה באמת ויהיו בבחינת משכן וישכן בתוכם שכינתו ית' בחינת הקדושה.

6) מדרש תנחומא – פרשת שמיני, סימן ז

ילמדנו רבינו כמה בהמות טהורות יש בעולם, כך שנו רבותינו עשר בהמות הן... יותר מאלה אין בעולם, אמר הקב"ה לישראל הזהרו עצמכם שלא לשקץ את עצמכם בבהמה טמאה ובשרץ טמא, כך אמר דוד "הֲאֵל-לְתָמִים דָּרְכוּ אֲמֶרֶת ד' צְרוּפָה" (תהלים יח), בשביל לצרף בריותיו, א"ל רבי מה אכפת להקדוש ברוך הוא שיאכלו ישראל בלא שחיטה שיהא ישראל נוחר ואוכל ושוחט מן הצואר מן הירך תדע שלא נצטוו השחיטה הזו אלא כדי לצרף את ישראל, כי לעתיד לבא עושה סעודה לצדיקים מן הבהמה וליתן ואין שם שחיטה...

¹ תוספת לפרקי אבות מתנא דבי אליהו זוטא וממסכת כלה רבת'

² פירוש מיוחס לרש"י

7) קדושת לוי – פרשת ויצא (ר' לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע) [1740-1809]

וזה הרמז במשנה רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך וכו', כי מלת 'לזכות' מלשון הזדככות, ורוצה להזדכך גם את הגוף מן ישראל עם קדושו, בכדי לעלות למקום אשר אין שום אדם יכול להשיג בטובת העולם הבא. ועל זה מפרש התנא הרבה 'להם', נתן להם 'הרבה' מצות אשר יש הנאה גם 'להם', זו הגוף, והאדם המשבר בשעת עשיית מצות אלו התענוג מהגוף, ועושה הכל בכדי לקיים המצות הבורא, על ידי זה יש הזדככות הגוף. וזהו 'לזכות'. וזהו 'להם'. והבן:

8) ריב"ן³ – מכות דף כג:

לזכות את ישראל - כדי שיהו מקבלין שכר במה שמונעין עצמן מן העבירות, לפיכך הרבה להן שלא היה צריך לצוות כמה מצות וכמה אזהרות על שקצים ונבלות שאין לך אדם שאינו קץ בהן, אלא כדי שיקבלו שכר על שפורשין מהן:

9) דרך חיים על פרקי אבות – סוף פרק ו'⁴ (מהר"ל מפראג זצ"ל [1520?-1609])

וראיתי מקשים על דברי התנא מה שאמר "רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות", והדעת נותן הפך זה, שמפני זכות טובת ישראל היה לו לתת אליהם מצות מועטות ולא מצות הרבה, כי במצות הרבה יש לחוש שמא יעבור ומה זכות אליהם כאשר הרבה להם מצותיו...

10) מסכת עירובין דף יג:

ת"ר שתי שנים ומחצה נחלקו ב"ש וב"ה הללו אומרים נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, והללו אומרים נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא. נמנו וגמרו: **נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא**⁵; עכשיו שנברא יפשפש במעשיו. ואמרי לה ימשמש במעשיו:

11) מהרש"א – מסכת מכות דף כג:

וע"ק כיון שברא הקב"ה את האדם ע"כ נוח לו שנברא? ... אבל הענין כמ"ש שנתן לנו הקב"ה תרי"ג מצות: שש"ה לאוין, ורמ"ח עשין; ובא הרבוי מצד המקבל כי מצד הנותן ב"ה כולם הם כמצוה אחת... שאמר המקום עשרת הדברות בדבור אחד מה שא"א לב"ו לומר כן... ואמר בזה דנמנו וגמרו, ר"ל שבאו בזה למנין המצות שהלאוין הם יותר מהעשיים וע"כ הסכימו וגמרו לומר שלא נברא האדם בשביל עצמו, ויותר היה טוב לו שלא נברא כי הוא קרוב להפסד מחמת הלאוין שהם רבים, ורחוק לשכר מצד העשיין שהם מועטים...

³ עיין ברש"י דף יט: ז"ל: רבינו [רש"י] גופו טהור ויצאה נשמתו בטהרה לא פירש יותר, מכאן ואילך לשון תלמידו ר' יהודה בר' נתן.

⁴ וע"ע בספרו תפארת ישראל – פרק ה, ז"ל: "ודבר זה נגד השכל, שהיה לו למעט במצות, כדי שלא יהיה צריך לשמור הרבה מצות, ואז היה זוכה לעולם הבא על ידי מיעוט מצות, ממה שהוא מוסיף להם מצות, שאז אי אפשר לזכות כל כך לעולם הבא."

⁵ עיין בתוספות שם, ז"ל: "נוח לו לאדם שלא נברא. והא דאמרינן בפ"ק דע"ג (ד' ה.) בואו ונחזיק טובה לאבותינו שאילמלי הן לא חטאו לא באנו לעולם הא מפרש התם אימא כמי שלא באנו לעולם א"נ הכא איירי בסתם בני אדם אבל צדיק אשריו ואשרי דורו."

12) לקוטי בתר לקוטי⁶ – על אגדות הש"ס, חלק רביעי על סדר נזיקין, עמ' רפב

בעל אהל יעקב מפרש על פי משל לעול ימים שנסע למרחקים לקנות סחורה, שם מצא את דודו ובספרו לו תכלית ביאתו הלך הדרד בלאט אל האורגים השונים והודיע להם שבא סוחר למקומם לקנות סחורתם, והם כמעט לא נתנו לו מנוח וכצאת אחד בא השני עד כי לא היה לו פנאי לנוח מעט מעמלו, וכאשר תם כספו הלך לבית דודו להפטר ממנו ויספר לו מספר הסחורות השונות אשר קנה ובתוך הדברים סיפר לו גם את צערו שבמשך כל העת לא נח ולא ישן מרוב עמלו, דודו בשמעו את דבריו השיב לו בשחוק קל שהוא הסב לו את רוב הטרדות, והוא: מטעם היות שהוא צעיר לימים והמקום הוא מקום טרטיאות וכל מיני תענוג לכן היה דואג פן יתן עיניו ולבו על הענינים האלה ובאופן זה יכול לאבד כל רכושו לכן שקד הוא שיהיה טרוד גדול בעסקיו שלא ישאר לו זמן לפנות אל הדברים הרעים הנוכרים, והנמשל הוא הקב"ה בשלחו את האדם על פני האדמה לעשות מסחר וקנין בתורה כי "היום לעשותם", אמנם למען לא יתן האדם עיניו ולבו אל כל דבר תאוה ותועבה היתה עצתו להרבות להם מצוות רבות, ובטרם יגמור האדם האחת כבר יש לפניו אחרת וממילא לא יהיה לו פנאי לפנות אל ההבלים, וזה רמוז באמרם "רצה לזכות וכו' לפיכך הרבה להם וכו'".

13) מסכת אבות – פרק ו [קנין תורה]

כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, וחיי צער תחיה, ובתורה אתה עמל, אם אתה עשה כן "אשריך וטוב לך" (תהלים קכח, ב): אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא.

14) ממעינות הנצח – פרקי אבות, עמ' שכה (ר' אהרן סורסקי⁷)

לעולם־הבא? מילא, בעולם־הבא אפשר להבין כי אשרי, אולם כיצד „אשריך“ בעולם־הזה למי שחי חיי צער? ומה טעם מדגישה המשנה „אם אתה עושה כן“?
אלא, הסביר לאב התמים, חז"ל באים להשמיענו דברים שבגן מבין, ואילו אתה אינך מבין אותם – רק מי שעושה כן הוא יודע כי אשרי גם בעולם־הזה, כי אין הצער שהוא מצטער אלא צער מדומה, וכקליפת השום נחשב לעומת התענוג בעמלה של תורה. *אשריך*

מעשה באב ובנו, צעיר בן טו"ב שנה, שבאו לדין תורה בפני ה„חזון איש“. האב טען, כי הבן למד דיו והגיעה שעתו לצאת את הישיבה לשוק החיים, בשר ודגים אף הם ענין רציני, וחפצו עז כי בנו יוכל להתפרנס בכבוד. הבן טען בביישנות, כי לבו אינו נמשך אחרי בשר ודגים, ואין חפצו אלא בתורה. נענה החזון־איש ואמר לאב: כלום למדת פעם פרקי אבות, הוזכר אתה את המשנה „כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וכו' אם אתה עושה כן אשריך בעולם־הזה וטוב לך

15) שלחן ערוך – אורח חיים, סימן תפז, סעיף ד [סדר תפלת ערבית של פסח]

בליל ראשון של פסח גומרין ההלל בצבור בנעימה בברכה תחלה וסוף, וכן בליל שני של שני ימים טובים של גליות. הגה: **וכל זה אין אנו נוהגים כן, כי אין אנו אומרים בלילה בבית הכנסת ההלל כלל.**

⁶ ר' שמואל אלטער

⁷ מה ששמע מפי חמיו ר' משה שנפלד

16) שארית מנחם – פרשת נח [חלק א, עמ' כד] (ר' שמואל יעקב רובנשטיין מפאריש)

ועל כן גם אני אומר כן (כן אמר הרב שפירא ז"ל): מי יאמר אשר התנא הקדוש מראה לנו איך להתנהג בדרכה של תורה בנעימה כסוך, בדרך נזירה וצווי ומצוה. למה לא נאמר, אשר התנא מתאונן ומתמרמר כאומר: הכיטו וראו האיך בעונותינו הרבים דרכה של תורה. איך לומדי תורה חיים חיי צער בלחם צר ומים לחץ בפת במלח ומים במשורה, ועל הארץ ישנים. וכי כך היא דרכה של תורה? שכל דרכיה דרכי נועם. למה תהיה כל כך עלובה ומונחת בקרן זוית?

17) Seeds of Wisdom from the Lubavitcher Rebbe – Vol. 1 (Mendel Kalmenson)

THE CHALLENGING TASK

Rabbi Zev Segal, a well-respected Jewish activist, shared a close relationship with the Rebbe.

Once, before Segal traveled abroad, the Rebbe asked him to undertake a confidential and very challenging assignment.

Upon returning to the United States, Segal reported back to the Rebbe. "Rebbe," he said, "let me tell you; it was not an easy task at all!"

"Rabbi Segal," the Rebbe responded with a smile, "since when did you make a contract with the Al-mighty that your life would be easy?"

"Man was born to toil." —Job⁶